

PLE GENER 2014

5.3 Proposició del Grup Municipal de PxC per a l'elaboració d'una ordenança municipal reguladora de l'enllumenat exterior.

El secretari presenta la proposició del Grup Municipal de PxC, de 13 de gener de 2014, que es transcriu a continuació:

“Atès que la mala qualitat i orientació de l'enllumenat exterior és la principal font de contaminació lluminosa i constitueix també un malbaratament energètic. L'exemple més clar el tenim en els fanals en forma de globus, que envien a la superfície menys de la meitat de la llum que produeixen, amb el qual la resta es perd cap el cel i les façanes dels habitatges. Aquesta intrusió no desitjada de llum exterior en domicilis particulars constitueix un perjudici que pot ocasionar fatiga visual, ansietat o trastorns del somni que poden derivar en l'alteració dels ritmes biològics de les persones.

Atès que Espanya és un dels països de la Unió Europea amb major despesa per habitant en concepte d'enllumenat públic malgrat ser un dels països que més hores de llum natural té. Aquest desequilibri ens situa al capdavant de les àrees que concentren més contaminació al cel. La despesa en enllumenat públic gairebé s'ha doblat en els últims 5 anys, passant dels 450 milions d'euros l'any 2007 als 830 milions d'euros en 2012 d'acord amb un estudi del Departament d'Astrofísica i Ciències de l'Atmosfera de la Universitat Complutense. Els investigadors estimen que el consum per habitant en 2012 va ser de 113 kWh, molt superior a l'objectiu del Pla d'Eficiència Energètica 2004-2012, que fixava la despesa òptima en els 75 kWh per habitant. D'aquest mateix estudi es dedueix que la major part del cost prové de municipis menors de 200.000 habitants, que en alguns casos han augmentat la seva potència per igualar-se a la de les ciutats més densament poblades, on resulta menys costós il·luminar. En aquest sentit és responsabilitat de les administracions competents posar en marxa iniciatives per posar fre a aquesta situació i revertir aquesta tendència.

Atès que la Secretaria de Medi Ambient i Sostenibilitat reconeix el paper decisiu de l'Administració local en l'aplicació de la normativa per a la prevenció de la contaminació lluminosa, pel que fa a la regulació de les instal·lacions d'il·luminació exterior. Partint de la norma establerta, la particularitat de cada indret del territori fa necessari que els ajuntaments tinguin la capacitat de poder determinar mesures més concretes que garanteixin la protecció del medi nocturn alhora que vetllin per la il·luminació correcta dels seus espais públics i de les activitats que s'hi desenvolupin. Els ajuntaments poden establir valors propis de flux lluminós a l'hemisferi superior instal·lat atenent les característiques i especificitats de llur terme municipal, sempre que això no suposi una disminució del nivell de protecció atorgada per la normativa.

Atès que addicionalment al consum en enllumenat exterior públic s'ha de comptabilitzar el corresponent a la il·luminació exterior privada (ornamental, comercial i vials privats), que pot oscil·lar entre el 20 % i el 60 % del total de l'enllumenat exterior i que suposaria en els millors dels casos una despesa de 1.000 milions d'euros anuals en el conjunt de totes les comunitats autònomes.

Atès que el preu del rebut de la llum pujarà un 2,3% fins el març de 2014. L'augment d'aquest servei energètic està xifrat en un 98% en els últims 9 anys, molt per sobre del 26% que ha pujat a la zona euro en el mateix període. Segons les dades d'Eurostat fa nou anys el preu de la llum a Espanya estava un 18% per sota de la mitja de la zona euro i avui se situa un 28% per sobre.

Atès que la contaminació lluminosa atmosfèrica afecta l'ecosistema nocturn i dificulta la pràctica d'astronomia prop dels focus contaminants.

Atès que la UNESCO reconeix en la seva declaració dels Drets de les Generacions Futures de 1997 que "les persones de les generacions futures tenen dret a una Terra indemne i no contaminada, incloent-hi el dret a un cel pur". D'igual mode l'any 2007 aquest organisme va subscriure la Declaració Starlight, que defensa el "dret a un cel nocturn no contaminat que permeti gaudir de la contemplació del firmament com un dret inalienable de la Humanitat, equiparable a la resta de drets ambientals, socials i culturals", i que adverteix que "la progressiva degradació del cel nocturn ha de ser considerada com un risc imminent que comporta la pèrdua d'un recurs fonamental".

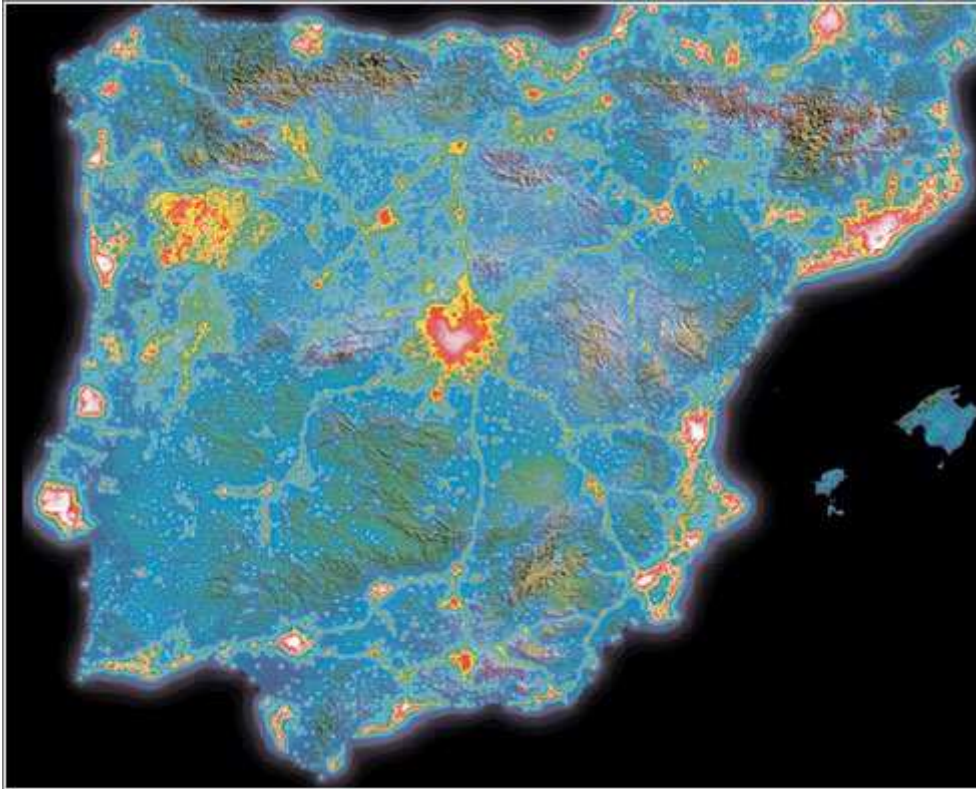
Atès que les aus migratòries i la navegació aèria poden patir enlluernaments i la seguretat vial es veu reduïda per la proliferació de focus mal orientats en poliesportius, centres comercials, urbanitzacions i aparcaments.

És per aquests motius que el Grup Polític de Plataforma per Catalunya sol·licita al Ple l'adopció dels següents acords:

Primer.- Elaborar una ordenança municipal per a la protecció de la qualitat del cel nocturn que reguli, amb caràcter general, els requisits que han de complir les instal·lacions d'enllumenat públic i els dispositius luminotècnics dels nous entorns urbans de Manresa, així com també de les reformes d'àrees existents atenent a criteris d'estalvi, eficiència energètica i eradicació de la contaminació lluminosa.

Segon.- Iniciar una campanya informativa orientada a posar en coneixement dels comerciants i els industrials que desenvolupen la seva activitat en el nostre ciutat els beneficis, tant econòmics com energètics i mediambientals, d'utilitzar els sistemes d'il·luminació subjectes a aquests criteris.

Tercer.- Donar trasllat dels acords al Servei per a la Prevenció de la Contaminació Acústica i Llumínosa, al Centre UNESCO de Catalunya i a les associacions de veïns i comerciants de Manresa."

El senyor Albert Pericas, portaveu del Grup Municipal de PxC, diu que la proposició tracta d'elaborar una nova ordenança municipal que reguli la protecció de la qualitat del cel nocturn i els requisits que s'han de complir amb caràcter general.

Manifesta que la imatge del mapa que tenen els regidors i regidores està basada en càlculs i no en l'observació directa. Aquest mapa representa la contaminació lluminosa que està patint la Península Ibèrica i on es pot apreciar com aquest fenomen destaca sobretot en les grans aglomeracions urbanes.

Explica que les zones marcades en blanc, magenta i vermell representen una elevada contaminació lluminosa, on es poden apreciar de 0 a 150 estels en una nit clara i sense núvols.

Al contrari que els colors blau fosc i negre que indiquen indrets on es pot observar la Via Làctia i entre 1.500 i 3.000 estels.

Tot i que el Parlament de Catalunya en sessió del 22 de maig de 2001 va aprovar per unanimitat una Llei per a la protecció del cel i que experts de la Universitat Politècnica de Catalunya, juntament amb la Universitat de Barcelona, el 14 d'abril de 2001, van presentar un mapa de la qualitat del cel on s'alerta de l'avanç de la contaminació lluminosa en zones tradicionals fosques.

Diu que la despesa d'enllumenat públic gairebé s'ha doblat, passant dels 450 milions d'euros l'any 2007 als 830 milions d'euros el 2012.

Segons uns estudis realitzats pel Departament d'Astrofísica i Ciències de l'Atmosfera de la Universitat Complutense, es va mesurar via satèl·lit la llum emesa per les ciutats durant la nit i les ha relacionat amb el consum.

Des de l'any 2007 el Ministeri d'Indústria ha deixat de registrar el consum de forma diferenciada i l'ha inclòs en altres partides de l'Administració. El treball mesura la llum

emesa per les ciutats durant la nit i la relaciona amb el consum de l'enllumenat públic entre 1992 i 2012.

S'estima que el consum per habitant l'any 2012 va ser de 113 kWh, molt superior al 50% en relació a l'objectiu del Pla d'Eficiència Energètica 2004-2012 que estableix un consum de 75 kWh per habitant.

Al consum de l'enllumenat exterior públic s'ha d'afegir el corresponent a l'enllumenat exterior de caràcter privat, ornamental, comercial i vial privats, suposant entre un 20% i un 60% del total de l'enllumenat exterior, on la despesa suposaria uns 1.000 milions d'euros anuals.

A qui més car els surt tenir els carrers il·luminats és als municipis de menys de 200.000 habitants, com Manresa, que han augmentat la seva potència en els darrers anys per igualar-se a les ciutats amb més densitat de població.

Els investigadors de la Complutense recomanen adoptar la potència dels fanals espanyols als estàndards de potència europeus, reduint l'emissió cap amunt i en les zones horitzontals dels fanals. També recomanen que s'evitin les fonts de llum blanca per a l'enllumenat públic exterior perquè tenen una eficiència inferior i a més són més nocives per al medi ambient i la salut.

El més idoni seria utilitzar bombetes LED àmbar i regulació automàtica de la potència.

La contaminació lluminosa a Espanya ha crescut de manera constant durant els últims 20 anys. Espanya juntament amb Itàlia i Portugal són els països que més malgasten en il·luminació. Les grans ciutats i capitals de província són les més contaminants.

La contaminació lluminosa provoca un malbaratament innecessari en electricitat i en altres aspectes sobre el cel.

Segons els investigadors de la UCM els descens en el consum d'energia no sempre està relacionat amb una menor emissió.

Barcelona i Madrid han reduït sobre un 10 i 17% aproximadament la seva despesa en enllumenat públic en els darrers cinc anys, però les imatges per satèl·lit no reflecteixen una disminució en la seva contaminació lluminosa.

La producció elèctrica es basa en gran part en la crema de combustibles fòssils, que en altres aspectes suposa una gran emissió de CO₂ i les seves conseqüències en el canvi climàtic.

Els astrònoms professionals i aficionats, subratllen les dificultats per observar el cel nocturn, perquè la contaminació lluminosa també afecta el medi ambient com pot ser la desaparició de les cuques de llum, atrau plagues urbanes de mosquits, i els animals que cacen de nit veuen alterat el seu cicle reproductiu.

Diu que Espanya podria estalviar un 50% d'electricitat reduint a la meitat la potència dels fanals o alternant la seva il·luminació.

Les lleis tampoc ajuden ja sigui per l'ambigüitat o la falta d'efectivitat provoquen que a la pràctica no s'observin resultats importants.

Els experts de la Societat Espanyola d'Astronomia (SEA) adverteixen que l'evolució de la contaminació lumínica a Espanya en els últims 10 anys presenta un mal panorama i que la creixent despesa en enllumenat públic no es correspon amb la població existent.

Per acabar la intervenció diu que els científics reconeixen que la crisi econòmica està ajudant a reduir la contaminació lluminosa a causa de les polítiques de l'administració

pública per reduir despeses, i que Espanya gasta tres vegades més que Alemanya en kw per habitant i any, tot i tenir la meitat de població.

L'alcalde demana si algú vol intervenir. En no haver-hi cap intervenció sotmet la proposició 5.3 a votació, i el Ple la rebutja per 19 vots negatius (11 GMCiU, 3 GMERC, 3 GMPP i 2 GMCUP), 3 abstencions (3 GMPSC) i 2 vots afirmatius (2 GMPxC).

Es fa constar que el senyor José Luis Irujo del GMPSC, es trobava absent de la sala en el moment de la votació.